

ПРОБЛЕМИ НА ТРАНСПОНИРАНЕТО НА ПРАВНИТЕ АКТОВЕ НА ЕС ЗА ПРОЦЕСУАЛНИТЕ ПРАВА В НАКАЗАТЕЛНОТО ПРОИЗВОДСТВО

**адв. Ася Манджукова –
Стоянова**

24 Октомври 2025

София

*Адвокатско дружество „Манджукова, Шопов, Петров“
гр. София, 1000,*

ул. „Ангел Кънчев“ № 18А, ет. 1, ап. 1

Директива 2012/13/ЕС относно правото на информация в наказателното производство

ДАТА НА ПРИЕМАНЕ: 22 МАЙ 2012 Г.

КРАЕН СРОК ЗА ТРАНСПОНИРАНЕ: 02 ЮНИ 2014 Г.

ОСНОВНИ МЕРКИ /НОТИФИЦИРАНИ МЕРКИ - 13/:

2019 г. - в производството по ЕЗА - информация относно правото на защитник в издаващата държава - чл. 43, ал. 5 и чл. 58, ал. 2

ЗЕЕЗА

2020 г. - 2024 г. - в наказателното производство - прецизиране н чл. 55 НПК

2023 г. - декларация за правата при арест - Инструкция на МВР № 8121з от 24.01.2015 г. - чл. 15 , чл. 16, ал. 1 и Приложение № 1

2024 г. - относно правото на достъп до материалите по делото - чл. 64, ал. 3 НПК

MSP

Директива 2013/48/ЕС относно правото на достъп до адвокат

ДАТА НА ПРИЕМАНЕ: 22 ОКТОМВРИ 2013 Г.

КРАЕН СРОК ЗА ТРАНСПОНИРАНЕ: 27 НОЕМВРИ 2016 Г.

ОСНОВНИ МЕРКИ /НОТИФИЦИРАНИ МЕРКИ – 11/

2019 г. – относно правото на адвокат, на отказ от такъв и на информиране на консулските органи при задържане – чл. 72, ал. 5 и чл. 74, ал. 2, б. „д“ ЗМВР

– относно съдържанието на правото на адвокат в наказателното производство – чл. 55, ал. 2 НПК

– относно правото на информиране на семейството, трети лица и консулските органи при задържане при задържане под стража – чл. 63, ал. 7 и сл. и чл. 386, ал. 4 НПК

MSP

Директива 2013/48/ЕС относно правото на достъп до адвокат

ОСНОВНИ МЕРКИ /НОТИФИЦИРАНИ МЕРКИ – 11/

2019 г. – в производството по ЕЗА – информация относно правото на защитник в издаващата държава – чл. 43, ал. 5 ЗЕЕЗА

– съответни разпоредби относно правото на достъп до адвокат при задържане от други органи – чл. 16а, ал. 5 -8 от Закона за митниците, чл. 124б, ал. 2, т. 6 от ЗДАНС, чл. 13, ал. 2 и ал. 3 от Закона за военната полиция

2023 г. – относно прецизиране правото на информиране на трети лица при задържане на непълнолетни лица – чл. 386, ал. 4 НПК и чл. 74а ЗМВР

MSP

Директива 2016/343/ЕС относно презумпцията за невиновност

ДАТА НА ПРИЕМАНЕ: 09 МАРТ 2016 Г.

КРАЕН СРОК ЗА ТРАНСПОНИРАНЕ: 01 АПРИЛ 2018 Г.

ОСНОВНИ МЕРКИ /НОТИФИЦИРАНИ МЕРКИ – 6/

2023 г. – въведено средство за защита срещу нарушаването на
чл. 4 от Директивата – публично позоваване на вината – чл. 2,
ал. 1, т. 8 ЗОДОВ

MSP

ПРОБЛЕМИ НА ТРАНСПОНИРАНЕТО

■ ДИРЕКТИВИТЕ НЕ ОБХВАЩАТ ФАКТИЧЕСКИ ЗАПОДОЗРЕНИТЕ ЛИЦА:

- без право на информация за естеството на подозрението
- без право на достъп до материалите при задържане по ЗМВР
- ограничено право на адвокат – очна ставка, разпознаване, следствен експеримент
- без право на правна помощ
- без право на устен и писмен превод на съществените документи
- без възможност да се ползват от презумпцията за невиновност
- без правни средства за защита – ТД № 2/2025 Г. НА ВКС, ОСТК

„Налице ли са предпоставките по чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ за ангажиране на отговорността на държавата за обезщетяване на причинени вреди, когато прекратеното наказателно производство е било образувано срещу неизвестен извършител и ищецът не е им процесуалното качество на обвиняем?“

ПРОБЛЕМИ НА ТРАНСПОНИРАНЕТО

■ ПАРАДОКС – НЯМА ИМПЕРАТИВНО ПРАВИЛО, НО ИМА СРЕДСТВО ЗА ЗАЩИТА:

- Чл. 4, пар. 1 от Директивата за презумпцията за невиновност – забрана за публично позоваване на вината
- Чл. 4, пар. 1 и чл. 10 – подходящи и **ефективни** правни средства за защита
- Чл. 2, ал. 1, т. 8 ЗОДОВ – ефективно средство ли е?
- Чл. 198, ал. 1 НПК – непокътнат, без съд

ПРОБЛЕМИ НА ТРАНСПОНИРАНЕТО

- **Нарушено право на лицата да присъстват на съдебния процес – чл. 8 от Директива 2016/343/ЕС**

- Чл. 423, ал. 3 НПК:

(3) Производството за възобновяване на наказателното дело се прекратява, ако задочно осъденият не се яви в съдебно заседание без уважителни причини.

ДЕЛО С-400/2023

- РЕШЕНИЕ НА СЪДА ОТ 16.01.2025 Г.

MSP

ПРОБЛЕМИ НА ТРАНСПОНИРАНЕТО

■ ПРАКТИЧЕСКИ ПРОБЛЕМИ НА ПРИЛАГАНЕТО

- *“Удостоверявам, че настоящата декларация за правата на задържано лице ми е предоставена незабавно след задържането ми, като ми е дадена възможност да я прочета и да я запазя за целия период на задържането ми.” – из Декларация за правата*
- *„Не ти трябва адвокат, само ще проведем **БЕСЕДА**“*
- ***Вътрешното убеждение на съдията – арена на колизията между правния идеал за „плодовете на отровния плод“ и факт, че „не можеш да изтриеш видяното“***

ЗАЩО БЪЛГАРИЯ НЕ ТРАНСПОНИРА ПРАВИЛНО ИЛИ ИЗОБЩО ДИРЕКТИВИТЕ ЗА ПРОЦЕСУАЛНИТЕ ПРАВА?

ДИРЕКТИВА	ДАТА НА ПРИЕМАНЕ	СРОК ЗА ТРАНСПОНИРАНЕ	НАКАЗАТЕЛНА ПРОЦЕДУРА	ИСК ПРЕД ЕС
2012/13/ЕС ЗА ПРАВОТО НА ИНФОРМАЦИЯ	22 МАЙ 2012	02 ЮНИ 2014	СЕПТЕМВРИ 2021 ПОСЛЕДНО ПИСМО НА ЕК: 12 МАРТ 2025	15 ЮЛИ 2024 – СПРЯНО
2013/48/ЕС ЗА ДОСТЪПА ДО АДВОКАТ	22 ОКТ 2013	24 НОЕМ 2016	1. ЯН 2017 – ОКТ 2023 2. МАРТ 2024	07 МАЙ 2025
2010/64/ЕС ЗА ПРАВОТО НА УСТЕН И ПИСМЕН ПРЕВОД	20 ОКТ 2010	27 ОКТ 2013	18 ОКТ 2023 ПОСЛЕДНО ПИСМО НА ЕК ОТ 17 ЮЛИ 2025	НЕ
2016/343/ЕС ЗА ПРЕЗУМПЦИЯТА ЗА НЕВИНОВНОСТ	09 МАРТ 2016	01 АПРИЛ 2018	28 СЕПТЕМВРИ 2023 ПОСЛЕДНО ПИСМО НА ЕК ОТ 24 АПРИЛ 2024	НЕ

https://defakto.bg/2021/10/06/zastho-balgariya-ne-transponira-evropey/#google_vignette

ДРУГИ ПРОБЛЕМИ НА ВЪТРЕШНОТО ПРИЛАГАНЕ

КРИЗА НА ПРАВНОТО СЪЗНАНИЕ:

- ФОРМАЛИЗЪМ
- ПРАВЕН НИХИЛИЗЪМ
- ЗЛОУПОТРЕБА С ПРАВО

(Д) ЕФЕКТ: обезсмисляне на правото като инструмент за справедливост — то се превръща в механична система от думи, а не в ценностно ориентиран ред.

Адвокатско дружество „Манджукова, Шопов, Петров“, гр. София, 1000,
ул. „Ангел Кънчев“ № 18А, ет. 1, ап. 1
Tel. +359 2 4188 088